

УДК 377.35:656.2 «199/200»

Шаргун Т.О.*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ: ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ КЛАСИФІКАЦІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

У статті запропоновано класифікацію історичних джерел щодо професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю та її конкретизацію на прикладі історичного періоду ХІХ – початку ХХ століття. Показано, що державні документи різних рівнів дають уявлення про проблеми, які в конкретний історичний період мали вирішуватися в межах залізничного транспорту як галузі. Обґрунтовано, що практично всі наукові та науково-технічні розробки ХІХ – початку ХХ століття швидко реалізувалися на практиці. Виявлено роль галузевої періодичної преси, матеріалів про окремі локальні залізниці, галузевих музеїв щодо розвитку галузевих навчальних закладів, професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту.

Ключові слова: залізнична галузь, професійна підготовка фахівців залізничного транспорту, класифікація історико-педагогічних джерел, ХІХ – початок ХХ століття.

У період ХХ ст. відбувалися докорінні зміни в педагогічній теорії та практиці підготовки фахівців. Цей історичний період і накопичений у ньому досвід розкриває особливості розвитку теорії та практики навчання, що були пов'язані зі зміною суспільного устрою України та освітніх парадигм. Зокрема «теперішні проблеми залізничного транспорту дуже схожі з тими проблемами, які виникали на Південних залізницях понад сто років тому. Ось чому досвід вивчення історії становлення та функціонування Південних залізниць є дуже корисним для процесу переосмислення системи організації залізничної справи в сучасній Україні» [5, с. 3]. Звернення до історичного минулого є не тільки доцільним і виправданим, але й актуальним і необхідним для розв'язання нагальних потреб сьогодення, оскільки наука не може розвиватися без аналізу минулого, оцінки й систематичного перегляду накопиченої системи знань.

Для здійснення цих завдань необхідне не лише вивчення сучасного стану підготовки фахівців залізничного транспорту, але й ґрунтовний аналіз історичного досвіду. Важливу роль відіграють у цьому засоби історіографії – сукупність історичних студій з певної проблеми, теми чи наукової галузі, які мають спільну просторово-хронологічну локалізацію та предметну область дослідження [8, с. 9]. Вони сприяють розширенню наукового кругозору та формуванню наукового світогляду, а історичні факти дають змогу побачити логічну послідовність у структурі навчального матеріалу, розкрити динаміку розвитку наукових знань, показати, що історія науки чи галузі виробництва є обов'язковою складовою загальної історії та історії культури людства.

Питання розвитку і становлення залізничного транспорту розглядали Л. Железняк, Ю. Момот, А. Слободян, Л. Петренко, К. Опатерний, Р. Пономаренко, С. Приймук; з історії професійної підготовки фахівців залізничного транспорту у статті ми також спиралися на праці І. Агієнко, С. Богатчука, О. Шаригіной та архівні документи Державного архіву Російської федерації, Обласного Державного Архіву Дніпропетровської області, фондів Науково-технічної бібліотеки Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені В. А. Лазаряна, Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотека ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, Науково-технічної бібліотеки національного університету «Львівська політехніка», архівні документи Центрального народного музею історії Придніпровської залізниці та Музею історії Львівської залізниці. Вивчення науково-педагогічних праць у галузі історії педагогіки показало, що дослідник має

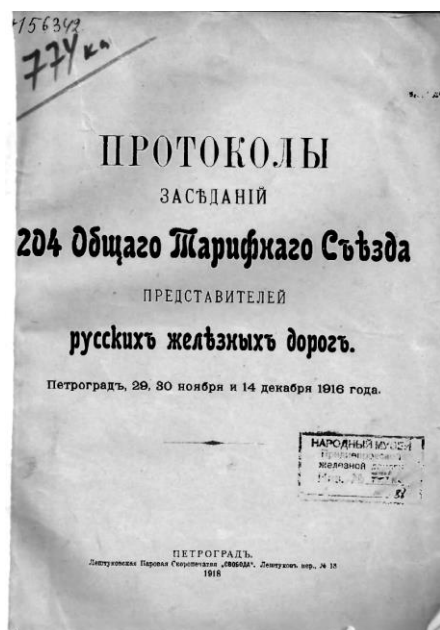
* © Шаргун Т.О.*

справу з величезною кількістю маловідомих джерел, які вимагають передусім класифікації. Особливо важливим аспектом роботи є така класифікація, коли описується тривалий історичний період. Класифікація історичних та історико-педагогічних джерел щодо професійної підготовки фахівців залізничного транспорту є попередньою, але необхідною ланкою історичного дослідження, проте не була предметом педагогічного дослідження, що і зумовило вибір тематики даної статті.

Метою статті є класифікація історичних джерел щодо професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного профілю та її конкретизація на прикладі історичного періоду XIX – початку XX століття.

Проведене нами дослідження дозволило запропонувати класифікацію історичних джерел, які відображають різноманітні аспекти професійної підготовки кадрів для залізничного транспорту.

1. Державні документи, протоколи засідань та з'їздів залізничників різних рівнів, укази, договори, матеріали виставок, конкурсів та ін. документи: «Краткий исторический очерк развития и деятельности ведомства путей сообщения за сто лет его существования (1798-1898 гг.)», «Положение о технических железнодорожных училищах, ВЫСОЧАЙШЕ утвержденное 7 апреля 1886 г.», «Общий устав российских железных дорог (1896)», «Протоколы заседаний 204 Общего Тарифного Съезда представителей русских железных дорог. Петроград, 1916 г.», «Всеподданнейший отчет министра путей сообщения о деятельности министерства путей сообщения за 1909-1911 гг. Учебные заведения и просветительная деятельность Министерства», «Протоколы заседаний 1-го съезда Начальников и Управляющих русских железных дорог, 15-23 мая 1900 г.».

Наприклад, у протоколах засідань цього з'їзду містилися такі актуальні питання: «1. Способы к улучшению положения низших служащих и к обеспечению устойчивости железнодорожного персонала (постепенное повышение окладов за безупречную службу в одной должности). 2. Меры к уменьшению опозданий поездов и обеспечению безопасности движения. Добросовестность в расчетах. 3. Мероприятия, обеспечивающие служащих от переутомления. 4. Меры для обеспечения надлежащей подготовки к службе средних агентов (издание учебников, руководств и т.д.) 5. О выработке Положения о Съездах Начальников и Управляющих железных

дорог» [6, с. 3]. Такі документи дають уявлення про проблеми, які в конкретний історичний період мали вирішуватися в межах залізничного транспорту як галузі.

2. Періодична галузева преса. Обговорення вітчизняного досвіду створення залізничної мережі «у періодичних виданнях відомчої преси у вигляді відкритих листів, наукових статей відомих інженерів, державних діячів, вчених та інших було вкрай необхідним» [5, с. 9]. Серед таких періодичних видань можна виділити «Журнал министерства путей сообщения» (1826-1917), «Указатель правительственных распоряжений по Министерству путей сообщения» (1876-1886), «Вестник Министерства путей сообщения» (1896-1904), «Вестник путей сообщения» (1904-1917), «Записки Императорского русского технического общества», «Железнодорожное дело» (1882-1917), «Инженер» (1882), «Известия Собрания инженеров путей сообщения» (1881), «Сборник Института инженеров путей сообщения императора Александра I» (1884-1916), «Инженерные записки, издаваемые конференцией института инженеров путей сообщения» (1874-1877), газети «Кримський вісник», «Харківські губернські відомості» та інші.

Аналіз преси досліджуваного періоду показав, що саме у «Журналі міністерства шляхів сполучення» та «Збірнику Інституту інженерів шляхів сполучення імператора Олександра I» найбільш широко висвітлювались питання щодо проблем підготовки фахівців залізничного транспорту, а саме: Розпорядження МШС по учбовій справі (Журнал МШС № 31, 1887); Положення про організацію роботи технічних залізничних училищ (Журнал МШС № 29, 1887); Про з'їзд російських діячів з технічної освіти (Журнал МШС № 40, 1889); «Железнодорожное дело, как самостоятельная отрасль специального образования» М. Лисковський (Журнал МШС, Книга дев'ята, 1909); Класифікація інженерних знань (Журнал МШС, Книга десята, 1911).

Також у цих періодичних виданнях міститься чомало статистичних даних про будівництво залізниць, про їх вартість, відомості про умови експлуатації та запровадження технічних інновацій, про організацію та роботу залізничних майстерень тощо.

Л. НИКОЛАИ.

МОСТЫ.

КРАТКОЕ РУКОВОДСТВО,

СОСТАВЛЕННОЕ ПРИМЕНИТЕЛЬНО КЪ ПРОГРАММѢ ДЛЯ ИСПЫТАНІЯ

НА ЗНАНІЕ ТЕХНИКА ПУТЕЙ СООБЩЕНІЯ.

СЪ АТЛАСОМЪ ВЪ 70 ЛИСТОВЪ ЧЕРТЕЖЕЙ.

Издание 3-е.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія Ю. И. Вульфа, Садовая, № 9.
1901.

М. П. С.

НИКОЛАЕВСКАЯ

ЖЕЛѢЗНАЯ ДОРОГА.

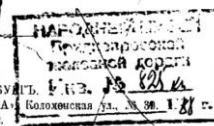
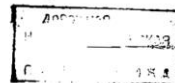
ПРАВИЛА ТЕХНИЧЕСКОЙ ЭКСПЛУАТАЦИИ

ЖЕЛѢЗНЫХЪ ДОРОГЪ,

ОТКРЫТЫХЪ ДЛЯ ОБЩАГО ПОЛЬЗОВАНІЯ.

утвержденные Министромъ Путей Сообщенія 6 Февраля 1898 г.

(Исповновленію отъ 19 марта 1898 г. № 5343).

С. ПЕТЕРБУРГЪ. Т-ва «НАРОДНАЯ ПОЛЬЗА» Коломенская ул., № 38. 1-й эт.
1902.

У тогочасних технічних журналах працювали відомі вітчизняні інженери-залізничники. Вважаємо, що тематика цих галузевих журналів значною мірою визначала зміст професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту та сприяла його оперативному оновленню.

3. Матеріали, що стосуються розвитку галузевої науки та техніки. Вони представлені в першу чергу науковими дослідженнями інженерів та професури вищих навчальних закладів, зокрема в Інституті Інженерів шляхів сполучення імператора Олександра І.

На прикладі тем дисертаційних досліджень на звання ад'юнкта інституту ми можемо простежити напрямки розвитку галузевої науки: «О расположении путей на малых станциях железных дорог» Ф. А. Галицинського, начальника Харківсько-Миколаївської залізниці, інженера Б. М. Кандиби на тему «Об устройстве огражденных внешних портовых сооружений из искусственных массивов», інженера Є. О. Патона під назвою «Расчет ферм с жесткими соединениями» (1901 р.) [3].

Позитивним, на наш погляд є те, що практично всі наукові та науково-технічні розробки того часу відносно швидко реалізувалися на практиці у вигляді різноманітних посібників, довідників, правил, навчальних курсів тощо.

4. Внесок учених у розвиток галузі і професійної педагогіки. У історичних матеріалах, в першу чергу звітах навчальних закладів, міститься багатий матеріал щодо конкретних розробок учених.

Значний вплив на розвиток транспортної науки здійснював Петербурзький Інститут Корпусу інженерів шляхів сполучення (ІКІШС). З моменту заснування інституту встановилося добре правило, яке в подальшому набуло традиції, — заохочувати професорів і викладачів у бажанні працювати на штатних посадах в організаціях відомства шляхів сполучення. Поєднання навчальної роботи разом з інженерною діяльністю професорами А. Бетанкуром, П. Мельниковим, С. Карейшей, Я. Гордієнком, Д. Журавським та ін. ученими сприяло досягненню високих наукових результатів [2, с. 132].

Для сприяння розвитку техніки та технічної промисловості 1866 р. у Росії було засновано Імператорське російське технічне товариство (ІРТТ), яке мало важливе значення в становленні вітчизняної науки і техніки. 1881 року в товаристві було створено і залізничний відділ. Наукові статті з проблем залізничного транспорту публікувалися у «Записках Императорского русского технического общества» та щотижневому журналі «Железнодорожное дело». Київське відділення ІРТТ видавало журнал «Інженер».

ГЛАВА II.
Постанова ученого дѣла.

объ учащихся Императорской ж.д.
дороги жить, главным своим
делом дать имъ надлежащее
англійско-французское познание и
инженерское образование, соот-
вѣствующее общественному и ма-
териальному положенію ихъ среди
дворянства и ихъ учениковъ, а
также, — подготовить ихъ для
поступленія въ техническія вѣсто-
водственные училища М. И. С.

Учбная часть въ училищѣ под-
чинена Министерству Народнаго Просвѣщенія по основаніи
утвержденныхъ съимъ Министерствомъ 25 Сентября 1896 г.
„Правилъ для двуклассныхъ и одноклассныхъ училищъ,
устроенныхъ на линіяхъ ж.д. по средствамъ ж.д. дор.
Училищъ“ и разплатившихъ статей изъ ш.сх., утвер-
жденныхъ 14го Янв 1902 года.

Продолжительность учебнаго курса въ училищѣхъ
установлена: для двуклассныхъ ш.схъ 6 лѣтъ (4 года для
короваго класса) и 2 для короваго и для одноклассныхъ
ихъ года въ томъ же порядке образованія. На-
сколько быстрее росло число учащихся въ Императорской
ж.д. училищѣхъ въ истекшемъ ее столѣтіи, видно изъ слѣ-
дующаго:

	1870/11.	1901/02.	1902/03.	1903/04.	1904/05.
Число учащихся .	2196	2768	3403	4207	5145
Увеличеніе въ % отъ первонач.	—	27%	22%	21%	23%

Для удовлетворенія привлекательнаго роста Училищъ
дороги приходится ежегодно открывать по тысяче новыхъ

ИСТОРИЯ
ИНСТИТУТА
ИНЖЕНЕРОВЪ ПУТЕЙ СООБЩЕНІЯ
ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА I-го
ЗА ПЕРВОЕ СТОЛѢТІЕ ЕГО СУЩЕСТВОВАНІЯ.
1810—1910.
СОСТАВИЛЪ
ИНЖЕНЕРЪ ПУТЕЙ СООБЩЕНІЯ
А. М. ЛАРОНОВЪ.
С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія В. Н. Давыдъ (изд. А. В. Колосова), Нав. Дорослова, 19.
1910.

1881 року за ініціативою вчених інституту було засноване наукове товариство «Збори інженерів шляхів сполучення» для проведення полемічних бесід та пошуку рішень з різних питань транспортної науки, техніки. Товариство створило журнал «Известия Собрания инженеров путей сообщения», на сторінках якого публікувалися статті про будівництво та залізничну справу, висвітлювалась діяльність вітчизняних інженерів [2, с. 134].

На наш погляд, такі відомості не лише мають інформаційний характер, але й слугують підтвердженням важливої тези щодо доцільності та реальної можливості тісного зв'язку наукових розробок та практичного їх втілення. На жаль, у наступні десятиліття такий зв'язок сильно послабився, а подекуди і зовсім втрачений. Тому вивчення цього аспекту є актуальним власне у наш час.

5. Історія становлення окремих локальних залізниць. Значний масив джерел щодо історії становлення та функціонування залізниць налічують публікації про окремі локальні залізниці: Кременчуцько-Севастопольську [Кременчугско-Севастопольская дорога и ее госуд-ное значение. – СПб., 1868. – 38 с.], Харківсько-Кременчуцьку [Соображения о пользе и важности постройки в настоящее время Харьково – Кременчугской железной дороги. – СПб., 1868. – 4 с.], Харківсько-Азовську [Харьково-Азовская железная дорога и ее госуд-ное значение. – СПб., 1867. – 24 с.] [5, с. 8]. Про Лозово-Севастопольську [Лозово-Севастопольская железная дорога: отчет по эксплуатации за 1886 год. - СПб., 1887], Єкатерининську [По Екатерининской жел. дороге: Изд. Управления Екатерининской железной дороги. Выпуск II-й, 1912], Львівську [Geschichte der Eisenbahnen der Oesterreichisch-ungarischen Monarchie. I.Band. I Theil. Wien, Teschen, Leipzig, 1869].

Матеріали цієї групи є важливими, оскільки дають можливість проаналізувати більш конкретно особливості становлення і розвитку локальних залізниць і узагальнити на їх основі тенденції розвитку галузі в цілому, її освітні аспекти, зокрема підготовку кадрів.

6. Досвід та історія галузевих навчальних закладів.

6.1. Навчальні заклади нижчої ланки. Прикладом таких матеріалів є «Учебное дело на Екатерининской железной дороге» [7]. У ньому поєднано викладення загального стану залізничного транспорту на даному етапі, опис училищ та курсів підготовки кваліфікованих робітників, а також наведено обширну інформацію про побутові та позанавчальні аспекти діяльності училищ.

6.2. Вищі навчальні заклади. Детальні матеріали про діяльність вищих навчальних закладів, що представлені у спеціальній літературі, періодичній пресі, документах та звітах інститутів, а також у ювілейних виданнях є визначальними історичними джерелами, які характеризують процес професійної підготовки залізничників.

До таких історичних витоків можна віднести досліджені нами матеріали на прикладі Інституту Корпусу інженерів шляхів сполучення (ІКІШС), який було засновано 20 листопада (2 грудня) 1809 р. та який став першим транспортним і будівельним вищим технічним навчальним закладом в Росії. Щорічні «Звіти про стан Інституту Інженерів Шляхів сполучення Імператора Олександра І», які друкувалися у «Журналі МШС». А з 1884 р. стали виходити «Збірники наукових праць Інституту» [4]. Усього з 1884 по 1916 рр. вийшло в світ 92 збірники [2, с. 134]. Книга А. Ларіонова «История Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I-го за первое столетие его существования» стала справжнім ґрунтовним аналізом діяльності інституту за всіма напрямками за століття [3].

На наш погляд, історико-педагогічні матеріали, представлені у виданнях, присвячених розвитку і здобуткам вищих навчальних закладів галузевого призначення,

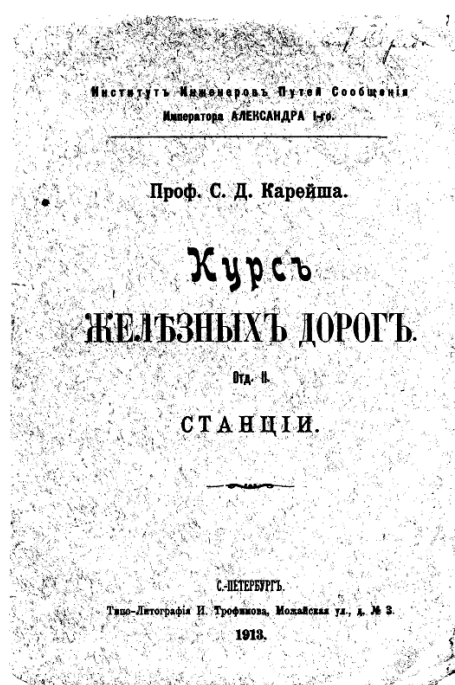
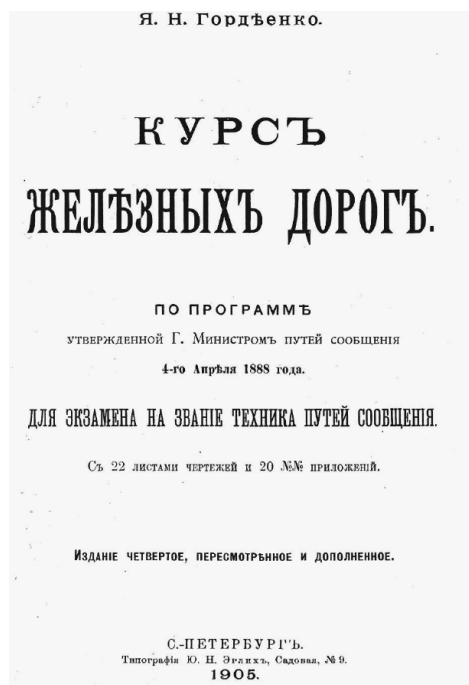
є найбільш повними та надають найбільшу можливість використання досвіду на сучасному етапі.

7. Матеріали музеїв та виставок залізничного транспорту. Значний потенціал щодо дослідження процесів професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту містять музеї. Один із найстаріших у Європі Музей залізничного транспорту Інституту Корпусу інженерів шляхів сполучення був створений 1813 року (офіційний статус набув 1840 р.). У Положенні про заснування інституту (1809) було записано: «в особой зале хранимы будут модели всех важных в России и других землях сооружений, существующих или только предназначенных для путей сообщения, равно как и машины, при гидравлических работах употребляемых...» [1, с. 6].

25 червня 1896 р. Міністерство шляхів сполучення (МШС) прийняло рішення щодо організації галузевого Музею шляхів сполучення. Пізніше, у зв'язку зі 100-річчям інституту, МШС передало йому свій музей [2, с. 141], що призвело до створення об'єднаного Музею залізничного транспорту. Для багатьох він став першою сходинкою до вибору залізничної професії. Разом із тим його багаті експозиції завжди були відмінною навчальною базою для студентів інституту. У ХХ столітті таку ж роль почали виконувати і Центральний народний музей історії Придніпровської залізниці (1968 р.), і Музей історії Львівської залізниці (1973 р.).

Слід зауважити, що «Музей історії Львівської політехніки» також відіграв важливу роль у професійній підготовці інженерів залізничного транспорту, яких готували на кафедрі будівництва шляхів, мостів і залізниць (з 1870 р.) та кафедрі теорії залізничного транспорту (з 1890 р.).

Загалом матеріали музеїв є цінним джерелом не лише для науковців, викладачів та студентів галузевих навчальних закладів, але й для історико-педагогічної науки з використанням загальних положень сучасної музейної педагогіки.

8. Навчальні курси та навчально-методична література. Значна кількість навчальних курсів та посібників ХІХ – початку ХХ століття ще чекає свого дослідження.

1) «Мосты Краткое руководство, составленное применительно к программе для испытания на звание техника путей сообщения: с атласом в 70 листов чертежей» (Л. Николаи, 1901); 2) «Курс железных дорог» (С. Карейша, 1913); 3) «Курс тяги и

подвижного состава: Лекции читанные на Инженерном отделении Киевского Политехнического Института в 1913-1914 уч. г.» (В. Фармаковский, 1914); 4). «Курс железных дорог»: По программе утв. Г. Министром путей сообщ. 4-го Апр. 1888 г. для экзамена на звание техника путей сообщ. С 22 листами чертежей и 20 №№ приложений (Я. Гордиенко, 1905). Цей курс професора Я. Гордієнко витримав чотири видання. У роботі висвітлювалися питання технічної та комерційної експлуатації, йому належить пріоритет по централізації стрілок і сигналів на залізниці, що було відзначено на Всесвітній виставці у Парижі 1900 року.

Незважаючи на те, що наукові та технічні аспекти викладеного навчального матеріалу є застарілими, на значну увагу заслуговує **методичний та загальнопедагогічний аспекти викладу матеріалу.**

Таким чином, наявні матеріали щодо вивчення досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту можна класифікувати таким чином: 1) державні документи, протоколи засідань та з'їздів залізничників різних рівнів, укази, договори, матеріали виставок, конкурсів та ін. документи; 2) періодична галузева преса; 3) матеріали, що стосуються розвитку галузевої науки та техніки; 4) внесок учених у розвиток галузі і професійної педагогіки; 5) матеріали про окремі локальні залізниці; 6) документи та матеріали про галузеві навчальні заклади; 7) матеріали, розміщені в галузевих музеях; 8) наявні підручники, посібники, навчальні курси та науково-методичні матеріали.

Не менш важливим є аналіз навчальних планів, куди було включено дисципліни, які забезпечували не лише засвоєння спеціальних знань, але й загальну культуру і професіоналізм майбутнього фахівця залізничного транспорту. Аналіз цих аспектів відносимо до подальших напрямків нашого дослідження.

Література

1. Житков С. М. Институт инженеров путей сообщения императора Александра I: Исторический очерк / С. М. Житков. – СПб, 1899. – 500 с.
2. История железнодорожного транспорта России. Т. I: 1836 – 1917 гг. / Г. М. Фадеев, С. В. Амелин, Ф. К. Бернгард и др.; под общ. ред. Е. Я. Красковского, М. М. Уздина. – СПб.: АО «Иван Федоров», 1994. – 336 с.
3. Ларионов А. М. История Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I-го за первое столетие его существования. 1810 – 1910 / А. М. Ларионов. – СПб.: Тип. Ю. Н. Эрлих, 1910. – 401 с.
4. Отчет о состоянии Института Инженеров Путей Сообщения Императора Александра I, с 1-го Июня 1898 по 1-е Июня 1899 г., представленный Директором М. Н. Герсевановым / Сборник Института инженеров путей сообщения императора Александра I. Выпуск LIII. С-Петербург, 1900– 416 с.
5. Приймук С. М. Історія становлення та функціонування південних залізниць (1868-1917 рр.) : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. істор. наук спец : 07.00.07 – «Історія науки і техніки» / С. М. Приймук. – Київ, 2010. – 24 с.
6. Протоколы заседаний 1-го съезда Начальников и Управляющих русских железных дорог, 15-23 мая 1900 г. – СПб, тип. П. П. Сойкина, 1900. – С. 3.
7. Учебное дело на Екатерининской железной дороге [Электронный ресурс]. – [Б. м. : б. и.], 1905. – 18,2 МБ.
8. Черепашук А. А. Формування мотивації навчання студентів технічних спеціальностей засобами історіографії: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» / А. А. Черепашук. – Вінниця, 2010. – 20 с.

Шаргун Т.А.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНИКОВ:
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КЛАССИФИКАЦИИ ИСТОРИЧЕСКИХ ПЕРВОИСТОЧНИКОВ

В статье предложено классификацию исторических первоисточников по профессиональной подготовке будущих специалистов железнодорожного профиля и её конкретизацию на примере исторического периода XIX – начала XX века. Показано, что правительственные документы различного уровня дают представление о проблемах, которые в конкретный исторический период должны были решать в отрасли железнодорожного транспорта. Обосновано, что практически все научные и научно-технические разработки этого периода быстро реализовались на практике. Выявлено роль отраслевой периодики, музеев, материалов об отдельных местных железных дорогах в развитии отраслевых учебных заведений и профессиональной подготовке.

Ключевые слова: железнодорожная отрасль, профессиональная подготовка специалистов железнодорожного транспорта, классификация историко-педагогических источников, XIX – начало XX века.

Shargun T. A.

RAILWAYMEN PRE-SERVICE TRAINING: PEDAGOGICAL ASPECTS
OF THE HISTORICAL SOURCES CLASSIFICATION

In the article the classification of historical sources concerning the railwayspecialists pre-service training and its concrete definition on the example of the historical period of the early XIX th- XX-th centuries is proposed. It is shown that the state documents of different levels, railwaymen meetings and congresses, decrees, contracts, reports of educational institutions give an idea about the specific historical period problems that were to be solved at railway transport as the industry. It is substantiated that virtually all scientific and scientific-technical development projects of the XIX – early XX-th centuries relativelyrapidly were implemented, in the form of various educational supplies, handbooks, training courses, etc. The role of the branch periodical press to some extent determined the professional training content of railway transport specialists and contributed to its operational update in practice. The role of materials about specific local railways, branch museums and historical materials concerning the development of branch educational institutions relevant training courses and teaching materials has been shown.The historical and pedagogical materials presented in the publications devoted to the development and findings of higher educational institutions of the branch purposes are the most complete and provide the greatest opportunity to use this experience nowadays. They are the essential historical sources that characterize the process of professional training of railway staff.

Key words: railway branch, pre-service training of the railway transport specialists, classification of historical and pedagogical sources, the XIX – early XX th century.